

SOU 2022:33 Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Er beteckning: M2022/01389

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningen i stort. De föreslagna ändringarna är överlag bra, men länsstyrelsen ser en risk för att vissa av förslagen inte kommer att få den effekt som önskas. Synpunkter på förslagen kopplade till respektive kapitel i remissen redovisas nedan.

Enklare regler vid ändring av en verksamhet (kapitel 4)

Länsstyrelsen tillstyrker följande förslag:

- Gör det tydligare var gränsen går mellan tillstånds och anmälningsplikt vid ändring av en verksamhet
- Gör det lättare att ändra villkoren för en verksamhet efter ansökan av tillståndsinnehavaren
- Inför inte ett nytt prövningsspår för anmälan av B-verksamheter utan betydande miljöpåverkan, men gör det enklare att ta fram underlaget om miljöpåverkan

Resterande förslag inom området tillstyrks med nedanstående kommentarer.

Inför ändringsprövning som huvudregel vid ansökan om ändring av en miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget under förutsättning att förslaget om obligatoriska omprövningar genomförs. Annars finns risken att verksamheterna kommer ha flera parallella och ibland också föråldrade beslut.

Använd begreppet "betydande miljöpåverkan" när omgivningspåverkan bedöms

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till detta förslag då bedömningen av om en verksamhet har betydande miljöpåverkan är komplex. Om förslaget genomförs behövs det bättre och tydligare vägledning för hur

begreppet ”betydande miljöpåverkan” ska tolkas annars finns en risk att bedömningarna kommer skilja sig åt hos tillsynsmyndigheterna, prövningsmyndigheterna och verksamhetsutövarna.

Inför ett golv för anmälan av tillståndspliktig verksamhet

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att en nedre gräns för anmälan införs. Idag hanteras många anmälningar som inte har någon betydelse ur miljöskyddssynpunkt. Den föreslagna lydelsen i 1 kap. 11 § MPF är dock svårsläst och skulle istället kunna formuleras som ett undantag från anmälningsplikten, detta för att underlätta läsningen.

Länsstyrelsen gör bedömningen att den lättnad som eftersträvas inte kommer att få avsedd effekt. Detta då det finns en risk att verksamhetsutövare fortsatt kommer att anmäla ändringar när det finns tveksamheter i vad som ryms inom det allmänna villkoret. Det kan också komma att bli en tidskrävande uppgift för tillsynsmyndigheten att ta ställning till vad som faller inom det allmänna villkoret.

Omrövning för moderna miljövillkor (kapitel 5)

Länsstyrelsen tillstyrker följande förslag:

- Tillsynsmyndigheten bör parallellt göra löpande översyn av tillstånd och villkor
- Inför fler grunder för omrövning av tillstånd och villkor
- Ingripande villkor ska kunna meddelas för att följa EU-rätten
- Inför en möjlighet att förlänga giltighetstiden för befintliga tidsbegränsade tillstånd
- Ta bort 26 § lagen om införande av miljöbalken
- Det bör inte införas en regel om att tillstånd som huvudregel ska tidsbegränsas

Resterande förslag inom området tillstyrks med nedanstående kommentarer.

Inför en obligatorisk omrövning av befintliga domar och beslut för att åstadkomma moderna villkor för miljöfarliga verksamheter

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om obligatorisk omrövning då det inom länet finns flera verksamheter med omoderna miljövillkor samt tillstånd enligt miljöskyddslagen. Det är bra att verksamhetsutövarna får ett tydligt ansvar att initiera omrövning. Länsstyrelsen upplever att det

med dagens lagstiftning är svårt att få igenom en effektiv omprövning när den initieras av tillsynsmyndigheten.

Myndigheternas roll i miljöprövningen (kapitel 6)

Länsstyrelsen tillstyrker följande förslag:

- Ställ ökade krav på hur länsstyrelsen redovisar sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla och på innehållet i samrådsredogörelsen
- Gör partsrollen mer ändamålsenlig med färre myndigheter som har denna roll och ökad samordning
- Möjligheten att föra in nya omständigheter vid överklagande bör inte begränsas

Resterande förslag inom området tillstyrks med nedanstående kommentarer.

Stärk länsstyrelsens roll som ett nav och en aktiv samrådspart i miljöprövningen

Länsstyrelsen ser ett värde i förslaget men vill lyfta att det också finns en risk för att förslaget leder till en onödig administration och därmed en förlängd samrådsprocess, om partsmyndigheterna istället för att yttra sig direkt till verksamhetsutövarna kommer yttra sig via länsstyrelserna.

Länsstyrelsen upplever att anledningen till att partsmyndigheterna inte alltid yttrar sig redan i samrådsprocessen, är att de inte har tillräckligt med resurser. Partsmyndigheterna är dock expertmyndigheter inom sina områden och som den nya lydelsen i 6 kap. 32 och 32 a §§ föreslås kan det tolkas som att ansvaret läggs över på länsstyrelserna att bevaka partsmyndigheternas frågor och föra deras talan i samrådsprocessen. Då finns en risk för att alla väsentliga miljöeffekter inte identifieras redan i samrådet eftersom länsstyrelserna inte kan förväntas besitta samma expertkunskap som partsmyndigheterna. Ett fortsatt behov av kompletteringar av ansökningshandlingarna hos prövningsmyndigheten kan därför komma att kvarstå och förslaget får då kanske inte den önskvärda effekten av en snabbare prövningsprocess. Ett sätt att undvika detta kan vara att tydliggöra att länsstyrelsernas roll blir att inhämta yttranden från partsmyndigheterna utifrån den information som verksamhetsutövarna redovisar i samrådet, och inte att länsstyrelserna äger ansvaret för frågor inom partsmyndigheternas områden.

Om syftet med förslaget är att få partsmyndigheterna att framföra sina synpunkter tidigt i processen så tror länsstyrelsen att ett effektivare sätt är att förstärka partsmyndigheternas resurser så att de kan föra en dialog

med verksamhetsutövarna och yttra sig direkt till dem i avgränsningssamrådet.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att en förutsättning för att förslaget ska ge önskad effekt är att länsstyrelsernas resurser förstärks.

Ställ ökade krav på hur länsstyrelsen redovisar sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla och på innehållet i samrådsredogörelsen

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget och bedömer att det kan leda till en ökad kvalitet i ansökningar och miljökonsekvensbeskrivningar och ett minskat behov av kompletteringar i prövningen. Förslaget kommer dock inte att helt kunna ta bort behovet av kompletteringar då länsstyrelserna inte kan förväntas besitta kunskapen om exakt vilket prövningsunderlag som prövningsmyndigheterna anser sig behöva. Det finns också en risk för att verksamhetsutövarna kommer lägga en stor del av ansvaret för samrådsprocessen på länsstyrelserna eftersom det är länsstyrelserna som ska identifiera de väsentliga miljöeffekterna och redogöra för olika uppfattningar i fråga om de väsentliga miljöeffekterna. Det bör därför förtydligas att det fortsatt är verksamhetsutövarna som äger processen och ansvarar för att ta fram underlaget.

Förbättra den nationella samordningen av riksintressen och målkonflikter

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och vill framföra att det är av stor vikt att ansvariga myndigheter får i uppdrag att uppdatera sina riksintressen. Uppdaterade och korrekt beskrivna riksintresseanspråk är en viktig del i ett väl fungerande prövningssystem. Prövningen skulle också effektiviseras om det blev tydligare att riksintressemyndigheterna förväntas yttra sig och beskriva vad som är riksintressant i det specifika fallet i samband med enskilda prövningar.

Prövningsmyndigheternas processledning och handläggning (kapitel 7)

Länsstyrelsen tillstyrker alla de förslag som presenteras under detta område.

Ett särskilt stöd till klimatprojekt (kapitel 8)

Länsstyrelsen tillstyrker följande förslag:

- Samla miljöteknisk kompetens för industrins klimatomställning genom ett kunskapscentrum hos Energimyndigheten
- Det bör inte införas ett begränsat förtursförfarande

Resterande förslag inom området tillstyrks med nedanstående kommentarer.

Inrätta en klimatstyrka som ger länsstyrelsen handläggarstöd

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om en klimatstyrka men tycker inte att den ska koncentreras till en enskild länsstyrelse. Med dagens teknik och ett digitalt arbetssätt bör fokus vara att hitta rätt kompetens och erfarenhet. På så sätt kan kompetenserna spridas på flera län och minska risken för kompetenstapp på enskilda länsstyrelser.

Andra förslag för en mer effektiv miljöprövning (kapitel 9)

Länsstyrelsen tillstyrker följande förslag:

- Regeringens tillåtlighetsprövning bör göras tidigt i processen
- Det bör utredas hur en ökad användning av generella forskrifter kan effektivisera tillståndsprövningen
- Integrering bör ske med annat pågående arbete som berör våra förslag

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andrén med miljöskyddshandläggare Annefrid Karlsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Annika Nilsson samt enhetschef Christina Hägglund medverkat.